

HYVÄNTEKIJÄ

Pienellä tytöllä oli unelma. Unelma siitä, että isona hän voisi elättää itsensä rakastamallaan työllä. Ei tarvitsisi virua tehtaassa ja tuskastua siitä, kuinka työpaikka kuluttaa viimeisenkin innostuksen ja voimavarat. Sen sijaan tämä tyttö halusi työn, jonka voisi kokea itsensä toteuttamisen välineenä.

Tässä se tyttö nyt elää unelmaansa. Oma yritys on juuri pyörähtänyt käyntiin ja alku näyttäisi myös taloudellisesti lupaavalta. Rikkauksiin on matkaa, mutta taivasalla ei sentään tarvitse nukkua. Tuntuu uskomattomalta huomata haaveidensa toteutuneen. Eikä päivääkään työtä, jota voisi kutsua ”välttämättömäksi pahaksi”.

Rakkauteni ja työni motiivit on nyt kuitenkin kyseenalaistettu. Ai Miksi? Sen vuoksi, että tahdon tekemästani työstä palkkaa. Minä kun luulin, että hyväntekeväisyys on asia erikseen. Muistan kyllä kuuluttaneeni useaan otteeseen, ettei rahalla ja materiaalilla ole minulle merkitystä. Huomaan kuitenkin paljastuneeni valehtelijaksi. Totta hitossa sillä on merkitystä! Sillä jos en saisi korvausta nykyisestä rakastamastani työstä, tarkoittaisi se, että joko olisin sosiaalihuollonkasvattina tai valittaisin kohtaloani kurjassa työpaikassa. Niin valitettavaa kuin se onkin, nippu laskuja tippuu joka kuukausi postiluukusta ja ruokakauppaan on turha mennä kerjäämään. Toisekseenkaan en ymmärrä kulttuurimme ajatusmalleja, joiden mukaan työstään nauttimisesta rangaistaisiin automaattisesti köyhyydellä. En tiennyt, että on epäsopivaa tavoitella taloudellista hyvinvointia.

Kritisoijani paljastuvat esikuvikseni, joiden polte luovuuteen ja itsensä toteuttamiseen on ollut elämäntyö. Heidän uskalluksensa ja sisunsa on kannustanut minuakin rohkeisiin päätöksiin. Elämäkoulussa olen pyrkinyt ottamaan esikuviltani mallia, mutta myös oppimaan heidän virheistään. Ikuinen talousahdinko ja sen seurauksena saapuneen voimattomuuden ja masennuksen olen tulkinut ominaisuudeksi, jota ei kannata tavoitella. Ja kuka minulle enää maksaisikaan, jos julistaisin maailmalle, ettei rahalla ole mitään merkitystä sekä valmiudestani tehdä ilmaista työtä? Olen huomannut, etteivät ihmiset jotain ilmaiseksi saatuaan ymmärrä, miksi samasta asiasta pitäisi myöhemmin maksaa? Niinpä en seurannut esikuvieni antamaa perusmallia,

jonka mukaan ilmaisen työn kuuluttaminen maailmalle olisi kannattavaa. Niin ihailtavaa kuin se hyvyyden ja jalomielisyyden silmissä onkin. Ehkei hyväntekijän rooliin kannata kuitenkaan ryhtyä, jos kokee tulevansa hyväksikäytetyksi.

Hyväksikäytetty. Jostain syystä sana jää kaikumaan mieleeni. Ehkä kohdallani onkin kyse juuri siitä. Vaikka edelleen puollan oikeuttani palkkaani, on käyttäytymisessäni varmasti myös jotain kritisoitavaa. Kenties olen liian hanakasti ilmaissut korvausvaatimukseni juuri hyväksikäytön pelossa? Kertauskurssi itsetutkiskeluun on paikallaan ja mieleeni palautuu lukemattomia esimerkkejä menneisyydestä. Olen tainnut menettää uskoni hyvyyteen, jos sitä on koskaan ollutkaan.

”Jos olet liian reilu ja kiilti, sitä käytetään säälimättömästi hyväksi.”

Tämän lauseen muistan kuulleen nuoruudessa useaan otteeseen. Epäily hyväksikäytöstä on estänyt myös omat hyvät tekoni.

Harva meistä taitaa olla hyväntekijä sanan varsinaisessa merkityksessä. Itse liitän hyväntekeväisyyteen pyyteettömyyden. Aito hyväntekijä ei vaadi mitään vastapalveluksia. Moni luopuu rahallisesta tai materialistisesta korvauksesta, mutta kuka olisi valmis luopumaan myös hyväntekijään liitettävästä arvostuksesta ja kunnioituksesta? Tuntuu, kuin hyväntekeväisyys olisi joillekin juuri ”hyvänä ihmisenä” olemisen ja egomme pönkitystä. Vai miksi muutoin koemme tarpeelliseksi kuuluttaa hyviä tekojamme ja uhrauksiamme?

Mietin, mihin pelkoni oikein pohjautuu? En muista koskaan tulleeni hyväksikäytetyksi. Siitä huolimatta olen koko ikäni laskenut hyviä tekojani. Olen joutunut tinkimään antamisen ilosta, jos laskelmani ovat menneet epätasaan toisen henkilön kanssa hyvien tekojen vaa’alla. Voinkin siis vain todeta, etten ole koskaan tehnyt mitään puhtaasta hyvyydestä. Vähintäänkin olen odottanut toiminnastani kiitosta. Olenkohan itse ollut pelkäämäni hyväksikäyttäjät? Olen, jos hyväksikäyttöön voidaan lukea ihailun, keuhujen, kiitoksen, arvostuksen ja kunnioituksen lukematon rimpsu.